

Sygn. akt VU 1133/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania A. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 3 września 2015 r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. R. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2015 roku;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz A. R. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sygn. akt VU 1133/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 września 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. R. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okres 7 lat, 7 miesięcy i 11 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 28 lutego 1986 roku oraz od dnia 15 czerwca 1987 roku do dnia 8 maja 1989 roku na stanowisku kierowcy, gdyż ocena dowodów nie pozwala na jednoznaczne ustalenie czy wnioskodawca wykonywał prace wymienione w wykazie A dział VIII poz. 2 Rozporządzenia.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 24 września 2015 roku wnosząc o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnionych przez organ rentowy okresów zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. R., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 18 sierpnia 2015 roku wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt ZUS)

Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w wymiarze 28 lat, 9 miesięcy i 27 dni, w tym 7 lat, 7 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia:

- od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 28 lutego 1986 roku w (...) w R.;

- od dnia 15 czerwca 1987 roku do dnia 8 maja 1989 roku w (...) (...) Spółdzielni Handlowo-Usługowej w P.. Zakład (...) w B.

na stanowisku kierowcy, gdyż ocena dowodów nie pozwala na jednoznaczne ustalenie czy wnioskodawca wykonywał prace wymienione w wykazie A dział VIII poz. 2 Rozporządzenia.

(dowód: decyzja k.39 akt emerytalnych; odpowiedź na odwołanie – k.7-8 akt).

A. R. od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 28 lutego 1986 roku był zatrudniony w (...) w R. **na stanowisku kierowcy w transporcie.**

W umowach o pracę, angażach i dokumentach stanowisko wnioskodawcy było określone jako kierowca. W okresie zatrudnienia wnioskodawca otrzymywał dodatek za ciągnięcie przyczepy.

(dowód: świadectwo pracy k. 13; kwestionariusz osobowy k. 15; angaż k. 18-20, k. 24-29; umowa o pracę k. 21; karta obiegowa zmian k. 22, k. 30)

W okresie zatrudnienia w (...) w R. na stanowisku kierowcy wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy.

(...) w R. zajmowało się budowaniem obiektów budowlanych, bloków i dużych gospodarstw. W ramach przedsiębiorstwa wyodrębnione były oddziały w tym oddział transportu tzw. Baza sprzętu i transportu. Baza posiadała samochody ciężarowe o ciężarze powyżej 3,5 tony oraz dźwigi. Kierowcy mieli przydzielone samochody. Wnioskodawca jeździł samochodem ciężarowym o ciężarze powyżej 3,5 tony marki J. z przyczepą, łącznie około 12 ton. Samochodem tym woził na budowy na terenie całej Polski zaopatrzenie w postaci materiałów budowlanych, płyt, gipsu, narzędzi. Jeździł również po zaopatrzenie od dostawców. Gdy była awaria J. wnioskodawca jeździł samochodami ciężarowymi marki K. o ciężarze około 17 ton lub marki S..

Wnioskodawca nie jeździł nigdy samochodami o ciężarze poniżej 3,5 tony. Nie był kierowany do innych prac. Stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze powyżej 3,5 tony.

(dowód: zeznania świadka M. A. protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2015 roku k. 47v nagranie od minuty 00.02.55 do minuty 00.11.35 płyta k. 49; zeznania świadka M. L. protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2015 roku k. 47v-48 nagranie od minuty 00.11.35 do minuty 00.20.53 płyta k. 49; zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2016 roku k. 48v nagranie od minuty 00.27.16 do minuty 00.33.16 płyta k. 49)

Od dnia 15 czerwca 1987 roku do dnia 8 maja 1989 roku A. R. był zatrudniony w (...) (...) Spółdzielni Handlowo-Usługowej w P.. Zakład (...) w B. na stanowisku kierowca w pełnym wymiarze czasu pracy.

W angażach wskazano jako stanowisko pracy wnioskodawcy – kierowca. Wnioskodawca otrzymywał dodatek ekpedycyjny.

(dowód: świadectwo pracy k. 32; karta obiegowa k. 34, k. 40; angaże k. 34-38; umowa o pracę k. 37; podanie k. 43; kwestionariusz osobowy k. 44)

(...) (...) Spółdzielni Handlowo-Usługowej w P.. Zakład (...) w B. zajmowało się budową obiektów budowlanych od podstaw do zakończenia budowy obiektu. W zakładzie zatrudnione były specjalistyczne brygady.

W przedsiębiorstwie był wyodrębniony oddział transportowy. W bazie transportowej znajdowały się same samochody ciężarowe o ciężarze powyżej 3,5 tony, w tym Stary. Kierowcy mieli przypisane pojazdy. Wnioskodawca jeździł S.. Wnioskodawca woził zarówno konstrukcje stalowe, materiały budowlane - pustaki, żwir, piach. W ramach obowiązków musiał zabezpieczyć ładunek na pojeździe. Za te czynności przysługiwał dodatek ekspedycyjny. Wnioskodawca nie był kierowany do innych prac, nie wykonywał prac biurowych, miał tylko dokumenty wozu.

(dowód: zeznania świadka Z. B. protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2015 roku k. 48 nagranie od minuty 00.20.53 do minuty 00.24.48 płyta k. 49; zeznania świadka T. S. protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2015 roku k. 48 nagranie od minuty 00.24.48 do minuty 00.26.51 płyta k. 49; zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 19 lutego 2016 roku k. 48v nagranie od minuty 00.27.16 do minuty 00.33.16 płyta k. 49)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w trakcie toczącego się postępowania tj. w dniu 19 czerwca 2014 roku ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 28 lutego 1986 roku w (...) w R. i od dnia 15 czerwca 1987 roku do dnia 8 maja 1989 roku w (...) (...) Spółdzielni Handlowo-Usługowej w P.. Zakład (...) w B. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Stało się tak dlatego, że z dokumentów osobowych skarżącego w ww. zakładach pracy w postaci przede wszystkim świadectw pracy oraz angażów i zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu potwierdzających zatrudnienie w spornych okresach wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowiskach kierowcy. Okoliczność

nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w w/w dokumentach polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był wnioskodawca, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym ponad 3,5 tony.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od dnia 1 czerwca 1979 roku do dnia 28 lutego 1986 roku w (...) w R. Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach rentowych i aktach osobowych oraz na korespondujących z nimi zeznaniach wnioskodawcy oraz świadków: M. A. i M. L..

Należy podkreślić, że świadkowie we wszystkich spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą, M. A. jako pracownik zaopatrzenia, który jeździł z wnioskodawcą pod materiały budowlane po terenie całej polski oraz M. L. jako kierownik bazy sprzętu i transportu, przełożony wnioskodawcy, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez niego pracy. Świadkowie potwierdzili, że w całym spornym okresie wnioskodawca na stanowisku kierowcy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z ustalonego na podstawie ww. wiarygodnego materiału dowodowego jednoznacznie wynikało, iż (...) w R. zajmowało się budowaniem obiektów budowlanych, bloków i dużych gospodarstw. W ramach przedsiębiorstwa wyodrębnione były oddziały w tym oddział transportu tzw. Baza sprzętu i transportu. Baza posiadała samochody ciężarowe o ciężarze powyżej 3,5 tony oraz dźwigi. Kierowcy mieli przydzielone samochody. Wnioskodawca jeździł samochodem ciężarowym o ciężarze powyżej 3,5 tony marki J. z przyczepą, łącznie około 12 ton. Samochodem tym woził na budowy na terenie całej Polski zaopatrzenie w postaci materiałów budowlanych, płyt, gipsu, narzędzi. Jeździł również po zaopatrzenie od dostawców. Gdy była awaria J. wnioskodawca jeździł samochodami ciężarowymi marki K. o ciężarze około 17 ton lub marki S..

Z materiały dowodowego wynikało zatem, że wnioskodawca nie jeździł nigdy samochodami o ciężarze poniżej 3,5 tony. Nie był kierowany do innych prac. Stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodów ciężarowych o ciężarze powyżej 3,5 tony.

Również ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w od dnia 15 czerwca 1987 roku do dnia 8 maja 1989 roku w (...) (...) Spółdzielni Handlowo-Uslugowej w P.. Zakład (...) w B. Sąd oparł się na dokumentach zawartych w aktach rentowych i aktach osobowych oraz na korespondujących z nimi zeznaniach wnioskodawcy oraz świadków: T. S. i Z. B..

Należy podkreślić, że świadkowie we wszystkich spornych okresach pracowali razem z wnioskodawcą jako spawacze, którzy wykonywali konstrukcje stalowe. (...) te odbierał od nich wnioskodawca i zawodził na budowę, a zatem dysponują oni bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez niego pracy. Świadkowie potwierdzili, że w całym spornym okresie wnioskodawca na stanowisku kierowcy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z ustalonego na podstawie ww. wiarygodnego materiału dowodowego jednoznacznie wynikało, iż (...) (...) Spółdzielni Handlowo-Uslugowej w P.. Zakład (...) w B. zajmowało się budową obiektów budowlanych od podstaw do zakończenia budowy obiektu. W zakładzie zatrudnione były specjalistyczne brygady. W przedsiębiorstwie był wyodrębniony oddział transportowy. W bazie transportowej znajdowały się same samochody ciężarowe o ciężarze powyżej 3,5 tony, w tym Stary. Kierowcy mieli przypisane pojazdy. Wnioskodawca jeździł S. . Wnioskodawca woził zarówno konstrukcje stalowe, materiały budowlane - pustaki, żwir, piach. W ramach obowiązków musiał zabezpieczyć ładunek na pojeździe. Za te czynności przysługiwał dodatek ekspedycyjny. Wnioskodawca nie był kierowany do innych prac, nie wykonywał prac biurowych, miał tylko dokumenty wozu.

Materiał dowodowy był wiarygodny, gdyż był spójny, jednolity, wzajemnie się uzupełniający.

Organ rentowy w toku postępowania nie przedstawił jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez skarżącego .

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca faktycznie przez cały sporny okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony.

Prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony są pracami zaliczonymi przez ustawodawcę do prac w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, działem VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Pod pojęciem dopuszczalnego ciężaru całkowitego należy rozumieć dopuszczalną masę całkowitą pojazdu, pod którą mieści się, określona właściwymi warunkami technicznymi, masa pojazdu, obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze.

Zważywszy, że to nie nazwa stanowiska pracy decyduje o szczególnych warunkach zatrudnienia, ale faktycznie wykonywane obowiązki, a wnioskodawca poza obowiązkami kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 innych obowiązków nie miał, Sąd zaliczył mu wszystkie sporne okresy do pracy w szczególnych warunkach.

Reasumując na podstawie przeprowadzonych dowodów Sąd uznał, że wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony przez okres dłuższy niż 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł 25 lat, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury z pierwszym dniem miesiąca, w którym wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę, tj. z dniem 1 sierpnia 2015. Wówczas bowiem skarżący spełnił ostatnią przesłankę, od której zależało jego prawo do emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro wnioskodawca wygrał sprawę w całości należało na jego rzecz zasądzić koszty zastępstwa procesowego.